

בבא בתרא י

שווערד

לע"נ ר' אריה זאב בן ר' יצחק אייזיק שווערד ז"ל

מוסף לראש השנה

היום הרת עולם, היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים, אם כבנים אם כעבדים, אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים, ואם כעבדים עינינו לך תלויות עד שתחננו ותוציא כאור משפטנו, איום קדוש:

ספר דברי סופרים - אות ב

ב) כשמזדמן לאדם איזה דבר סכנה וניצול, זה סימן שיש עליו דין עונש אותו דבר שהיה ראוי לבוא עליו, אלא שהשם יתברך ברוב רחמיו וחסדיו לא יחפוץ במות המת כי אם בשובו מדרכיו וחייה והצילו בנס נגד שורת הדין. והזמין לו זה לעוררו על ידי זה שישוב, וכמו שאמרו (שבת קכ"א ע"ב) בנזדמנו לו נחשים ועקרבים ונשופין בו ולא הרגן שנזדמנו להרגו ונעשה לו נס, ופירש רש"י והראה לו הקב"ה שחטא, וכן איתא (בבא בתרא י'). אשתמיט כרעא ובעי למיפל אמר השתא איחייב וכו' שמא עני בא וכו' יעוין שם, ועל כן אומרים בברכת הודאה הגומל לחייבים טובות, דלולי היה חייב לא היה צריך ליכנס למקום סכנה כלל:

ספר תורת חיים על בבא בתרא דף י/א

כל המעלים עיניו מן הצדקה כאלו עובד עבודת כוכבים. לפי שהצדקה הוא קבלת עול מלכות שמים וכן כל ההפרשות שחייב האדם להפריש מנכסיו כגון לקט שכחה ופאה ביכורים תרומות ומעשרות שמיטות ויובלות טעם כולן הוא כדי שידע האדם ויעלה על לבו כי לה' הארץ ומלוואה וכל מה שיש לו אינו שלו ויקבל עליו עול מלכות שמים וכל מי שאינו עושה כן ואומר בלבו כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה הרי הוא פורק עול לכך כתיב גביה פן יהיה דבר עם לבבך בליעל פירוש בלי עול לכך הוי כעובד כוכבים שכל העובד עבודת כוכבים הוא פורק עול ולכך כתיב יצאו אנשי בני בליעל בלי עול כדפירש רש"י ז"ל:

ספר בניהו בן יהוידע על בבא בתרא דף י/א

ומ"ש שנאמר שמרו משפט ועשו צדקה, קשא כיון דבעל המאמר קאי על צדקה לחודה שתקרב הגאולה, אמאי זכר הכתוב משפט גם כן עמה. ופירש בני ידידי כה"ר יעקב נר"ו, דלאו כל צדקה היא גדולה לקרב הגאולה, כי אם רק צדקה הנעשית מממון נקי, שהוא עשוי במשפט שאין בו גזל וחמס, זו היא המקרבת הגאולה, אבל העושה עושר ולא במשפט, אם יתן ממנו לצדקה, אין זו רצויה, כי השי"ת שונא גזל בעולה, לכן אמר הכתוב שמרו משפט ועשו צדקה, דלעולם שצדקה לחודה מהנייא לקרב הגאולה והישועה, אך צריך שעושי צדקה אלו המה שומרי משפט שלא לגזול ולא לגנוב ולא לעשוק, אז בצדקה זו קרובה ישועתי לבא, עד כאן דבריו נר"ו:

מהרש"א על בבא בתרא דף י/ב

שהיו אומרים אשרי שבא לכאן ותלמודו בידו כו'. יש לפרש כי עיקר הלימוד ושנעשה בו רושם הוא הלימוד הבא מכתובת יד אשר על כן נקראו החכמים סופרים: